

تمدن عربی؛ نشانه‌ها و اجزای آن

نوشته

محمد عبدالسلام کفافی

www.ketab.ir

ترجمه

محمد حسین حردانی

www.ketab.ir
سرشناسه: کفافی، محمد عبدالسلام، ۱۹۷۲-۱۹۷۲ م.
عنوان قراردادی: الحضارة العربیة، طابعها و مقوماتها العامة. فارسی
عنوان و نام پدیدآور: تمدن عربی؛ نشانه‌ها و اجزای آن. مؤلف: محمد عبدالسلام کفافی؛
مترجم: محمدحسین حردانی؛ ویراستار: قدرت‌اله ضرونی.
مشخصات نشر: تهران: ترنجستان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۵۵-۰۱-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۰-۱۲۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: تمدن عربی — تاریخ

Civilization, Arab -- History

شناسه افزوده: حردانی، محمدحسین، ۱۳۵۷-، مترجم

رده بندی کنگره: DS۳۷/۸۵

رده بندی دیویی: ۹۰۹/۰۹۷۶۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۵۵۵۸۵

تمدن عربی، نشانه‌ها و اجزای آن

نویسنده: محمد عبدالسلام کفافی

مترجم: محمد حسین خردانی

چاپ اول: ۱۴۰۰ / شمارگان: ۵۰۰ جلد

ویراستار: دکتر قدرت‌الله خرونی

طرح جلد: امین فلاحیان

صفحه آرا: محمد ابراهیم

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۵۵-۰۱-۰۰

همه‌ی حقوق محفوظ است.

ترنجستان

فهرست

پیشگفتار مترجم / ۷

مقدمه / ۱۰

فصل اول

تمدن عربی قبل از اسلام / ۱۹

فصل دوم

آغاز تمدن عرب / ۳۷

فصل سوم

نهضت علمی / ۵۷

فصل چهارم

فرهنگ عربی و ابعاد تاریخی آن / ۸۵

پیشگفتار مترجم

در تعریف تمدن گفته‌اند: «تمدن عبارت است از مجموعه‌ی ساخته‌ها و اندوخته‌های معنوی و مادی جامعه‌ی انسانی». منظور از ساخته‌ی انسان، چیزی است که در دنیا وجود دارد؛ ولی ساخته‌ی طبیعت نیست. مقصود از اندوخته، عبارت است از انباری از تجربه‌ها، داده‌ها، دانش‌ها، قرارداده‌ها و اختراع‌های گذشته با دیگران که از جامعه به میراث می‌رسد.

فرهنگ را «وجه معنوی تمدن» گفته‌اند؛ مانند شعر، مذهب، خط و ادبیات. تمدن امری است سیال، به این مفهوم که با گذشت زمان و ایجاد ارتباط میان جوامع گوناگون، تمدن نیز جابجا شده و از ناحیه‌ای به ناحیه‌ی دیگر سرایت می‌کند. مثلاً تا جایی که تاریخ نشان می‌دهد، شهرنشینی به معنای تمدن از شرق (خاورمیانه) به سایر نقاط جهان گسترش یافته است. پیچیدگی‌های زندگی شهری، ابتکارات، اختراعات و ابداعات بشری در درون تمدن‌هایی همچون سومر، اکد، آشور، ایلام، فنیقیه و سایر تمدن‌های شرقی ایجاد و از آن‌جا به حوزه‌ی مدیترانه شامل جزیره‌ی کرت و سپس یونان

انتقال یافت. تمدن‌های نام‌برده اساس جوامع امروزی کشورهای یا نژادهای موجود در خاورمیانه بوده‌اند. پس عجیب نیست اگر مردم و ملت‌های کنونی خاورمیانه با اسامی و القاب گوناگون به گذشتگان خویش مفتخر باشند که تمدن و فرهنگ را به جهانیان ارزانی داشتند. یکی از این اقوام که مدنظر نویسنده کتاب قرار گرفته قوم یا ملت عرب است. عرب چنان‌که نویسنده تحلیل می‌کند، در طول تاریخ فراز و نشیب‌های فراوانی را طی کرد و در این سیر تاریخی از بدویت تا مدنیت را تجربه نموده‌اند. در برش‌هایی از زمان که ملت عرب (به زعم نویسنده) از تجربیات و داشته‌های سایر تمدن‌های همجوار بهره می‌برده، توانسته است خیلی راحت‌تر و سریع‌تر به اهداف خود دست یابد. هرگاه این جامعه دچار جمود فکری و فرهنگی شده و از اصالت‌های خود فاصله گرفته، به همان میزان از کاروان تمدن و پیشرفت عقب افتاده است. در پایان ذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد که عرب باید بار دیگر حول محور مشترکات فرهنگی و تاریخی خود گرد آمده و آن‌ها را محور اتحاد خویش قرار دهند تا بتوانند از وضعیت کنونی رهایی یافته و به جایگاه واقعی خود دست یابند.

کتاب تمدن عربی؛ نشانه‌ها و اجزای اصلی آن را دکتر محمد عبدالسلام کفافی استادیار دانشگاه قاهره در سال ۱۹۷۰م. به چاپ رساند. این کتاب ریشه‌های تمدن عربی و تمدن‌های کهن پیرامون آن را بررسی کرده و در این راستا به تمدن کهن ایران باستان اهمیت ویژه‌ای داده و به نقش دانشگاه جندی شاپور به عنوان یکی از ریشه‌های اصلی تمدن پرداخته است. این

کتاب در مقدمه‌ای کوتاه تمدن و فرهنگ را بررسی نموده و در چهار فصل به رشته تحریر در آمده است؛

فصل اول با عنوان "تمدن عربی قبل از اسلام"، در خصوص لخمی‌ها و غساسنه و بتراء و تدمر و پادشاهی کنده در دوره‌ی جاهلی نوشته شده است.

فصل دوم با عنوان "آغاز تمدن عرب"، تمدن عربی بعد از ظهور اسلام در شبه جزیره عرب و تأثیر زبان عربی، دین اسلام و شعر عربی را مورد کاوش قرار می‌دهد، سپس به حکومت اسلامی دوران پیامبر (ص) می‌پردازد.

فصل سوم با عنوان "نهضت علمی"، علوم جهان آن دوران را به عنوان ریشه‌های تمدن عربی برمی‌شمارد و از تمدن رم و یونان و مصر و ایران باستان به عنوان سرچشمه‌های تمدن عربی یاد می‌کند. همچنین به دانش ستاره‌شناسی و ریاضی و جبر و پزشکی و فلسفه و... اشاره می‌نماید.

فصل چهارم با عنوان "فرهنگ عربی و ایجاد تاریخی آن"، بر نقش برجسته‌ی علمی و فرهنگی ایرانیان تأکید می‌کند و تأثیر فرهنگ عربی بر فرهنگ اروپایی را برمی‌شمارد.

این کتاب ریشه‌های فرهنگ و تمدن عربی را با بیان حقایق تاریخی و علمی تحلیل نموده و اثر گذاری و اثر پذیری متقابل فرهنگ و تمدن عربی و سایر تمدن‌ها را بیان نموده است.